

Kápolnaszentelés a Balatonparton

Forró vágya vált valóra Balatonvilágos és Klára-fürdőtelep hitbuzgó közönségének, amikor Nagyboldogasszony ünnepén Megyésfőpásztorunk a hívek adakozásából Magyarok Nagyasszonya tiszteletére épített csinos kápolnát a felszentelés fényével átadta magasztos rendeltetésének. A Főpásztort az állomáson az egyházközség képviselő-testülete fogadta és kísérte a kápolnát nagy tömegben körülvevő hívek közé, ahol dr Szádeczky-Kardoss Boldizsár főügyész, az egyházközség világi elnöke meleg szavakkal üdvözölte és kérte a szeretett Főpásztort a felszentelés végzésére. A templom ajtajánál a Főpásztort Torma József plébános fogadta. A Főpásztor ismert nyájas beszédben méltatta a nap fontosságát és emelte ki a hívek vallásos áldozatát, kik a testi üdülés mellett a lelkiekről sem feledkeztek meg. Majd a felszentelésnek dr Schneider József mainzi prelátus-kanonok, dr Schwarz Róbert udvari pap, Horváth József püspöki biztos, lellei, a nagyácsi és Torma József lepszényi plébános segédletével történt felszentelése után, Balaton Püspöke mutatta be a szent helyen a

„Órizzük, tartsuk fenn emlékeinket,
gyűjtsük össze töredékeinket,
nehogy elveszenek végleg,
s ezáltal is üresebb legyen a múlt,
szegényebb a jelen és kétesebb a jövő.”

Cato

Válogatás a „**Fehérpartok**” alján címmel készülő helytörténeti kiadványból. (szerkeszti: Heinrich Pál)

legelső szentmiseáldozatot, mely alkalommal sokan járultak a szeplőtelen áldozat vételéhez. A Megyésfőpásztor ismételten apostoli intelmekkel szólott a nagyszámu közönséghez, elismerését nyilvánítva Engel Ernő földbirtokosnak, ki a telket a kápolna részére ajándékozta, kiemelte dr Szádeczky-Kardoss Boldizsár főügyész fáradságot nem ismerő buzgóságát, mellyel lehetővé tette, hogy a kápolna még az idén rendeltetésének átadható volt, dicsérettel emlékezett meg a nemesgondolkodású hölgyekről és urakról, kik versenyezve vették ki részüket az áldozathozatalból. Az örvendő Főpásztor s a hívő közönség gondolata örvendve találkozott a felemelő gondolatban: boldogok, kik az Igazság Királyának, a diadalmas Krisztusnak emelnek hajlékot.

Forrás:

Veszprémi Hírlap,
1930. augusztus 31.

Liszt a Balatoni látogatóknak

Az országos közélelmezési hivatal 500 métermázsa lisztet utalt ki a balatoni fürdőknak. Ebből csak azok a vendégek részesednek, akik látogatás céljából keresik föl a fürdőhelyeket. Az ilyenek bizonyítványt kérnek illetékes hatóságoktól s ugyanott megfelelő mennyiségű lisztjegyet is kapnak s ezeket ellátás ellenében a fürdőknak átszolgáltatják. A kiutalt lisztmennyiséget Somogy, Zala és Veszprém vármegyék között egyenlő arányban osztják szét. A liszt szétosztását a Balatoni Szövetség vállalta el. A kicsibe kimérést Siófok, Balatonvilágos és Balatonaliga fürdőkre nézve a siófoki fogyasztási szövetkezet, Balatonalmádi és Kenese részére az almádi fogyasztási szövetkezet fogja végezni.

Forrás:

Veszprémi Hírlap,
1917. június 10.

A balatoni fürdők cukorellátása

A vármegye alispánja a cukorközpont utján Siófok részére 36 mm, Balatonalmádi részére 16 mm cukrot utalt ki. Siófoki körzetbe tartoznak Siófok, Balatonvilágos, Balatonaliga, Balatonalmádi körzetbe a helyi fürdőtelep és Balatonkenese. A cukorkiosztást a körzeti központokon működő "Hangyaszövetkezet" eszközli. Személyenként és havonként egy kg adható ki a Balatoni Szövetség által kiállított cukorjegy ellenében. Akik állandó lakóhelyükön kiutalt cukorral rendelkeznek, azok ezen cukorkiosztásban nem részesíthetők.

Forrás:

Veszprémi Hírlap,
1917. június 24.

A Balaton

A monda, a költészet s az ecset hiába vont be fényes kolorittal a magyar tengert. Még most sem ismerik úgy, ahogy megérdemelné. Nem azért olyan pompás, mert Közép-Európa legnagyobb tava, (nagyobb, mint a genfi és a bodeni) de mert a természetbarát s a poéta sem tud hamarosan különbre találni. Kápráztatóan szép, balzsamot lehelő tó ez, forrongó érdekes, misztikusan sötét belső világával, melynek érdekes titkait még a késő generáció emberei is kutatni fogják.

Ha a gőzparipa két óráig vágatott már a pest-fejévtvári vonal virágzó, buja rétjei között, ahol a jobb Dunarészen az istenáldott pusztaság festői panorámája feslik ki, ha a vassínpár hirtelen gyors és merész hajlással délnyugatra kanyarodik, előttünk a természet legszebb, poétikusan színes, szemet csillogtató képe: a Balaton. Óriási mozgó, hullámzó smaragd ömlik szét előttünk, az alacsony partokon fehér tajtékban törik meg a megtorlódott halvány-kék hullám, míg arrább a vízbehajló horizont felé, csillogó zöld víztornyok ágaskodnak a vörösbarna erdős-koszorus hegygerincek között.

Az idő nem fárasztja ki az embert, akármeddig akasztja is a szeméit erre a zöldszemű szörnyetegre, amely megveti az ég, a föld színeit, hogy a maga fényességét viselhesse.

Minél tovább visz a déli vasút jól transzírozott vonala a smaragdlap mellett, mindig idegenebb lesz előttünk a képe.

A képzelet szárnyain tropikus égaj alá szállunk, ahol a napon érik meg a drágakő színe és tüze és állatot, növényt csillogó lazúrral von be. Milyen választóhid épül itt a mostani s a magyarok ősi hazája között a tibeti fennsíkon? Ugy tekint felénk a Balaton intenzíverejű csillogó fényességével, mint az édes emlékezés.

Több, mint pusztaság fantázia az, ha a Balaton tropikus jellegéről beszélünk. Titkos erőket rejt a mélyében. Melegforrások pattannak föl a kebléből s föl kuszolnak egész a föld színéig. Tavasszal éles muzsikával megszagatják a tó vaserős jégpáncélját. Huszonnyolc oldalról szakadnak föl ezek a titkos melegforrások, közéjük vegyül egy kénforrás is, melytől a villanyos, zöld színt kapja a Balaton, mint egy szép asszony. A hullámok harsogó zugással szaladnak, a levegőt enyhe, puha mozgásba hozzák. De ki számíthatja ki egy szép asszony szeszélyeit?

A hullámok izmosodnak. Ezüsthényű, elektrikus hab csillogtatja meg a szemet. Az enyhe szellő viharrá erősödik s végig korbácsolja a tavat. Házmagas hullámok kergetik az apró

ladikokat s a remegő révészek élete ilyenkor a zivatar kockajátékává lesz.

Ne higgyetek a csábító tengerzöld szemű démon asszonynak?

Ne higgyetek a Balatonnak: a habléány szemű Balatonnak! Lágyan ringat simogató, duzzadó karjával a tenger tündére, de nemsokára megérezitek a kegyetlen, szép szörnyetegnek acélizma.

Dr Silberstein Adolf

Forrás: **Forrás:**

Veszprémi Független Hírlap,
1893. augusztus 6.

Aliga – Világos

Budapestről utazva a Balaton mellett legelőször érjük el a fürdőhelyeket. De az enyingieknek is ez a kirándulás helyük. Ők sincsenek messze a Balatontól, – ezek az ő balatonparti büszkeségük. A közeli Balatonfőkajár, Lepsény, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Bozsok, –már ez is Balatonbozsok-Lajoskomárom, Dégh és Szilasbalhás tekintélyes közönsége látogatja. Vasárnap és ünnepnapokon a kocsik táborának százait látjuk. Uri fogatok, parasztszekerek forognak egész nap. Magukkal hozzák a rekvirálás után meghagyott kívánatos elemőzsiát s jóízű étvágygal eszik az ízletes falatokat. Előkerülnek a kocsikasból a hasas csutorák, a zöld pintesek vissza nem kerülnek addig, míg csak egy korty is van bennük. Mindkét fürdő nagy jövő elé néz. Aki még nem látta a Balatont, ha felmegy itt a magas partokra s letekint az óriási víztükörré, amely a messze távolban az éggel ölelkezik, áhitattal, megbűvölve áll ott percekig, a Balaton képét soha el nem felejt, szíve vágyik mindig vissza Aligához-Világoshoz.

Forrás:

Veszprém Vármegye,
1918. szeptember 22.

A képek Molnárné Sági Mária gyűjteményéből valók

Kirándulás Aligára

A Keresztény Tisztviselők Veszprémi Egyesületének tagjai augusztus 9-én Balatonaligára rándultak ki. Sciplades Iréne elnöknő vezetésével. Ugyanide rándultak ki Székesfehérvárról a Déli Vasút tisztviselői is különvonattal. A székesfehérvári főreáliskola ott táborozó cserkész táborának oltáránál Kováts János csapatparancsnok táborigazgatója, majd szentbeszédet mondott, táborigazgatói misét, majd szentbeszédet mondott, táborigazgatói mise alatt és után a Déli Vasút dalárdája és zenekara szórakoztatta a fürdőzőktől megszapordított kirándulókat. Ebédre özv. Molnár Kálmánné egyll. Tag látta vendégül a keresztény tisztviselőket, akik még megfürödtek s egy kellemesen eltöltött nap után sínautón érkeztek vissza Lepsénybe s onnan vonattal haza.

Forrás:

Veszprém Vármegye,
1925. augusztus 15.

Új fürdőtelep

A Balaton-Világos közvetlen folytatását képező gamászai birtoktesten új fürdőtelep létesül. A telepnek csinos kis fenyvese van, homokfövénye páratlan, 1 kilométer hosszban fenntartott száraz fövénye, valamint közelsége a fővároshoz, oly előnyök, melyekkel a telep fejlődése és jövője biztosítottnak látszik. Szálloda, illetve penziók építése, villamos világítás bevezetése tervbe véve. Tulajdonosa Pejtsik Károly egyébként is nagy tevékenységet fejt ki, hogy a „Klára-telep” a legrövidebb időn belül közkedvelt fürdőhellyé fejlesztessek.

Forrás:

Balaton,
1912. május 1.

Lehordják az Aligai magaslatot

Azelőtt, ha az utas a Déli vasútról a Balaton somogyi partja felé igyekezett és Lepsény után pár perc múlva felállással tisztelgett a quarnerói öbölhöz hasonló víztükör előtt, bosszúsággal tapasztalhatta, hogy Aligától Világosig a 80 m magas úgynevezett magasparkok teljesen elveszik a víz felé a kilátást s a vonat kétoldalt mintegy sáncok közé foglalva robot percekig Szabadi felé. Geológiai szempontból ugyan érdekesek lehetnek e százezer év előtti szélviharok által ott felhalmozott, u.n. löszfalak, de bizony az utazóközönség jobban szeretett volna végig zavartalanul gyönyörködni a Balaton csodás panorámájában.

Most azonban az e vonalon utazóknak kellemes meglepetésben van részük. Serény munkáskezek százai dolgoznak Aliga táján a löszfalak lehordásán, ugyannyira, hogy már jó darabon le van mélyítve a föld s így a vonat ablakaiból zavartalanul lehet látni már elég hosszú útvonalon a Balaton cizellált acélként csillogó vizét, mélyen lent a magasparkok lábainál. Igaz, hogy 70 év óta, mely e vonal megnyitása óta eltelt, elég hosszú ideig kellett várni, míg e kitűnő gondolat az „illetékesek” eszébe jutott, de „jobb későn, mint soha” és csak gratulálhatunk ez idegenforgalmi szempontból is jelentős attrakció kiépítéséhez.

A MÁV vezetősége e nagystilú elgondolással újabb bizonyítékát adta annak, mennyire szívén viseli a Balaton ügyét!

Forrás:

Balatoni Kurír,
1937. július 14.

Fürdőzők Balatonvilágosnál az 1900-as évek elején

Kép Molnárné Sági Mária gyűjteményéből

Itatás a Balatonban 1934-ben Balatonaligán

Helle – villa

Opálos kagylók

Az Itatónál a víz enyelegve rengedezett az enyhe szellő alatt. A víz szélében kagyló két fedele hevert. Az egyiket játszott a napfény és az opál ezer szemérmes színét váltotta ki. A hullám utána-utána öltögette nyelvét és fölbillentette, hogy jobban megbotohasson rajt a napsugár szintbontó kedve. A kagyló másik fedele hason feküdt és zöld iszapos hátán nyomtalanul elszaladt nap és víz egyaránt. Bent a tiszta tófenéken élő kagylók szántottak csigavonalat. A kagylófedelek lábánál kecskeköröm bökte formátlanságával az ízlésüket.

A hátan sütkérező oda-oda pislantott a hullám görgetésétől lekopott ösre, de pipességében restelte:

- Hm, ez a kecskeköröm is idevegyült a társaságunkba. Finomult szavunkat se értheti ő, darabos nyelvével.

A kecskeköröm nagy múltja és tiszta származásának tudatában bölcsen hallgatott.

A hasonlapuló is kíváncsian emelkedett meg a hullámocska erejével:

- Szeretném látni, hogy nem szégyenkezik-e el közülünk?

A víz nyalása emelgette és erőlködve próbált erejével a fényes felére fordulni, hogy opálát ő is csillogtassa a nap fényén.

A kecskekörömöt jótékonyan örvendeztette meg ez a hiúskodás. Még jobban mulatott a további

beszélgetésen:

- Micsoda vaskos formája van.
- Se fénye, se tányéros karélyossága.

Tovább szapulták és szégyenítették volna szegény kecskekörömöt, ám delelésre érkezett az ökörcsorda, hogy szomját oltsa a víz hűvösében. Közülük egy mindjárt rá is lépett széles patájával a sütkérezve feszelőre. Azonnal ezer felé repedt és csak a pántja körül maradt meg. A második örvendezve lapult bele az iszapba a tulok préselő sulya alatt és megmenekedett a megsemmisüléstől.

Mikor csend borult a víz szélére, feddő bölcsességgel szólalt meg a kecskeköröm:

- Mit feszítettetek? Tavaly még kiscsiga háza voltatok együtt, ma üres váz. Én évezredek látam elvonulni fejem fölött. Mamut taposott a hátamon, bazaltkövekkel hajigáltak meg a tűzokádó hegyek és csak az elmeszesedés végzett velem. De a kötéselem még ma is gránit. Tihanytól idáig görgetett a hullám és kibírtam. Ha Tihanyig értek, morzsalék se válik belőletek. Engem aranygyapjas kecskének körmenek tett meg a monda és ti kimulatok egy tulok talpa alatt.

Mondá és tovább hengeredett a víz erejével.

✍ Váthi János

Forrás:

Veszprémi Hírlap,
1924. április 27.

Hangverseny Balaton-Világoson

A székesfehérvári Polgári Dalkör vasárnap délután tartotta kirándulását Balaton-Világos fürdőhelyre. A kirándulókat szállító vonat, amellyel a m. kir. Honvédszenekar is utazott, délután fél 3 órakor indult Székesfehérvárról. Balaton-Világost azonban nemcsak a Székesfehérvárról kirándulók, hanem a nagyszámú környékbeliek is hangossá tették. A hangversenyt a honvédszenekar nyitotta meg. Különös tetszést aratott a Polgári Dalkör a Király induló éneklésével. Este tűzi-

játék volt. A kirándulók egy része az esti fél 9 órai vonattal a másik része pedig hajnalban tért vissza Székesfehérvárra.

A kirándulás igen szépen jövedelmezett a Polgári Dalkör pénztára javára.

Forrás:

Veszprém Vármegye,
1906. augusztus 19.